

Terveystieteiden avoimet aineistot - oppimateriaali

Pelin tapauskuvaukset, tehtävät sekä oikeat vastaukset

SISÄLLYSLUETTELO

Oppimateriaalin tekijät ja oppimateriaalin käyttöehdot	2
Tapaus 1: “Lapselle rokote”	2
Tapausesimerkki 2: “Paikallislehden toimittaja”	6
Tapausesimerkki 3: “Terveydenhuollon ammattilainen”	14

Oppimateriaalin tekijät ja oppimateriaalin käyttöehdot

Oppimateriaalin ovat tuottaneet yhteistyössä [Helsingin yliopiston kirjasto](#) ja [Itä-Suomen yliopiston kirjasto](#).

Oppimateriaali (pelin johdantomateriaali ja tapausesimerkkien käsikirjoitukset) on julkaistu lisenssillä CC BY (Nimeä).

Voit hyödyntää niitä avoimesti lisenssien ehtojen mukaisesti.

CC BY (Nimeä) - lisenssissä käyttöehdot ovat seuraavat:

- Tekijän nimi on aina mainittava
- Teosta voi käyttää miten vain, jos käyttö ei halvenna alkuperäistä teosta
- Voit muokata teosta, mutta version 4.0 (CC BY 4.0) mukaan sinun on merkittävä, jos olet tehnyt muutoksia ja säilytettävä tiedot aiemmista muutoksista

Tarkemmat CC BY (ja muiden Creative Commons - lisenssien) käyttöehdot löytyvät [Creative Commons - verkkosivuilta](#).

Huomaathan, että ThingLink - peliä ei ole julkaistu avoimella lisenssillä.

Oppimateriaalissa käytetyt kuvapankkikuvat eivät ole oppimateriaalin tekijöiden omistamia, joten niitä koskevat omat lisenssiehdot, jotka voit tarkistaa kunkin kuvan yhteydestä.

Tapaus 1: “Lapselle rokote”

Tässä pelissä opit, miten ja mistä etsiä ja löytää avoimia luotettavia terveystiedon lähteitä. Pelissä on kolme vaikeustasoltaan erilaista tapausesimerkkiä, joissa sinun täytyy löytää ja arvioida terveystieteiden avoimia aineistoja. Pelissä esitellyt aineistot ovat sekä suomen - että englanninkielisiä.

Ennen kuin alat pelaamaan, tutustu Helsingin yliopiston kirjaston ja Itä-Suomen yliopiston UEF) kirjaston laatimaan listaukseen avoimista terveystiedon lähteistä ja lähteiden

luotettavuuden arvioinnista. Kun tutustut avointen terveystieteiden lähteiden listaukseen, opit samalla myös, miten eri lähteiden luotettavuutta kannattaa arvioida.

Johdantomateriaalin löydät Avointen oppimateriaalien kirjastosta (AOE). Hae materiaali etusivun hakupalkista nimellä Terveystieteiden avoimet aineistot.

Kysymys 1: Lapsesi on siinä iässä, että hän saa kohta papilloomaviruksilta suojaavan HPV-rokotteen. Olet sosiaalista mediaa selaillessasi törmännyt sosiaalisen median vaikuttajaan, joka on kertonut monia huolestuttavia asioita rokotteen turvallisuudesta. Et tiedä, pitäisikö sinun uskoa vaikuttajaa, joten haluat lisätietoa rokotteesta.

Istut mukavasti sohvalle ja alat etsiä rokotteeseen liittyvää tietoa. Haet Internetistä hakusanalla HPV – rokote. Hakukoneeseen avautuu kymmeniä verkkosivuja ja mietit, mistä aloittaa.

Millaisista lähteistä löydät nopeasti ja helposti luotettavaa tietoa HPV-rokotteesta?

- A. **Terveyskirjastosta**
- B. Wikipediasta
- C. **Terveyden - ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivuilta**
- D. Internetin keskustelupalstoilta

Jos A. ja C. Palaute 1: Oikein! Luotettavaa tietoa rokotteeseen liittyen löydät [Terveyskirjaston](#) sekä [Terveyden - ja hyvinvoinnin laitoksen \(THL\)](#) sivuilta. Wikipediaa voi päivittää kuka tahansa, joten sitä ei voi pitää luotettavana lähteenä. Internetin keskustelupalstat eivät ole myöskään luotettava lähde, sillä keskustelu voi usein pohjata mielipiteisiin.

Kysymys 2: HPV-rokotteen lisäksi haluat etsiä lisätietoa rokotteista ylipäätään. Mistä löydät helposti ja nopeasti yleisellä tasolla rokotteita käsittelevää luotettavaa tietoa?

- A. **FIMEAn Rokotteet - verkkosivustolta**
- B. Facebookin rokotteisiin liittyvistä keskusteluryhmistä
- C. Terveyskirjaston verkkosivuilta

Palaute 2: Oikein meni! [FIMEA \(Finnish Medicine Agency\)](#) eli Lääkealan turvallisuus - ja kehittämiskeskus ylläpitää [Kansalaisen lääketieto-sivustoa](#), jonne on koottu muun muassa keskeisiä lääkkeiden turvalliseen ja oikeaan käyttöön liittyviä ohjeita ja taustatietoa.

FIMEA:lla on myös rokotteisiin keskittyvä sivu verkkosivuillaan. FIMEA:n lisäksi löydät luotettavaa, rokotteita koskevaa tietoa myös [Terveyskirjaston](#) verkkosivuilta.

Palaute 2: Facebookin rokotteisiin liittyviä keskusteluryhmiä ei voi pitää luotettavan tiedon lähteenä, sillä ryhmissä käytävät keskustelut voivat tieteellisen tiedon sijaan pohjata mielipiteisiin. Facebook - keskusteluiden sijaan tietoa rokotteista kannattaa etsiä [FIMEA:n Kansalaisen lääketieto \(Rokotteet\)](#) - verkkosivulta sekä [Terveyskirjaston](#) verkkosivuilta.

Kysymys 3: Pidät tauon tiedonhaustasi ja päätät selailla hetken sosiaalista mediaa. Vastaasi tulee sosiaalisen median vaikuttaja, josta oletkin jo aiemmin kuullut. Vaikuttaja esittää videoillaan ja blogissaan erilaisia rokotteeseen liittyviä väittämiä ja kehottaa varovaisuuteen rokotteen ottamisen kanssa.

Päätät tarkistaa, tukevatko jo löytämäsi lähteet vaikuttajan esittämiä väitteitä.

Mitkä seuraavista somevaikuttajan väitteistä pitävät Terveyskirjaston ja Terveyden - ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) verkkosivujen mukaan paikkansa rokotetta koskien?

Terveyden - ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) verkkosivut:

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/rokotteet-a-o/hpv-eli-papilloomavirusrokote/usein-kysyttya-hpv-rokotuksista/hpv-rokotusten-turvallisuudesta-kysyttya>

Terveyskirjaston verkkosivut: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00940/hpv-rokote?q=hpv#s4>

- A. Rokote aiheuttaa lapsettomuutta
- B. Rokote voi aiheuttaa äkillisen allergisen yleisreaktion anafylaksian**
- C. Rokote voi johtaa autoimmuunisairauden puhkeamiseen
- D. Rokote voi aiheuttaa monimuotoisen paikallisen kipuoireyhtymän (CRPS Complex Regional Pain Syndrome) puhkeamisen

Palaute 3: Oikein! Rokote voi aiheuttaa äkillisen, allergisen yleisreaktion, eli anafylaksian. Tämä on kuitenkin harvinaista ja siihen varaudutaan rokotustilanteissa (lähde [Terveyden - ja hyvinvoinnin laitos \(THL\)](#)).

Palaute 3: Väärin. Tutkimuksissa ei ole havaittu, että rokote olisi yhteydessä lapsettomuuteen eikä tutkimusten mukaan voi johtaa autoimmuunisairauden tai monimuotoisen, paikallisen kipuoireyhtymän (CRPS Complex Regional Pain Syndrome) puhkeamiseen (lähde [Terveyskirjasto](#) ja [Terveyden - ja hyvinvoinnin laitos \(THL\)](#)).

Kysymys 4: Vaikuttaja kertoo tutustuneensa monenlaisiin rokotteita käsitteleviin lähteisiin. Mitä seuraavista lähteistä pidät itse tieteellisesti luotettavina?

- A. Facebookin keskusteluryhmä

- B. **Terveyden - ja hyvinvoinnin laitos (THL)**
- C. Yksittäisen henkilön haastattelut esim. kaupallisen toimijan verkkopalveluissa
- D. **Terveyskirjasto**

Palaute 4: Oikein! Mainituista lähteistä tieteellisesti luotettavina voidaan pitää [Terveyden - ja hyvinvoinnin laitoksen \(THL\)](#) sekä [Terveyskirjaston](#) verkkosivuja. Facebookin keskusteluryhmä ei ole tieteellinen (eikä myöskään luotettava) lähde. Keskustelu ryhmissä voi usein perustua mielipiteisiin. Yksittäisten henkilöiden haastattelut eivät välttämättä myöskään ole luotettavia, sillä ne eivät välttämättä edusta laajempaa näkemystä asiasta. Kaupallisten toimijoiden intressi on tuottaa voittoa mielenkiintoa herättävillä jutuilla, joissa ei välttämättä ole puolueetonta ja tieteellistä pohjaa.

Kysymys 5: Huomaat, että HPV-rokotteesta on vastikään kirjoitettu artikkeli. Millä perustein arvioit artikkelin luotettavuutta?

- A. **Kuka on kustantanut tai sponsoroinut julkaisun**
- B. **Miksi julkaisu on tuotettu, mikä on julkaisun tarkoitus? Onko julkaisulla tieteellinen, kaupallinen, tai jokin muu tavoite?**
- C. **Onko julkaisun yhteyteen merkitty siinä käytetyt lähteet? Onko lähteet merkitty asianmukaisesti?**
- D. **Kuka on tekijä? Mitä tietoja tekijä antaa itsestään?**

Palaute 1: Kaikki vaihtoehdot ovat oikein. Kun arvioit löytämiesi lähteiden luotettavuutta, muista kiinnittää huomiota ainakin seuraaviin asioihin:

- **Milloin aineisto on julkaistu?** Sinun kannattaa pohtia, onko aiheesi kannalta tärkeää löytää uusimmat julkaisut. Terveystieteissä uusia tutkimustuloksia julkaistaan vauhdilla, ja tieto voi vanheta nopeasti
- **Kuka on tehnyt aineiston? Mitä tietoja tekijä antaa itsestään?** Edustaako tekijä tunnettua organisaatiota tai onko hän alallaan ansioitunut asiantuntija? Onko tekijä julkaissut mitään muuta? Onko aineistossa mainittu tekijän yhteystietoja?
- **Kuka on kustantanut tai sponsoroinut julkaisun?** Vaikuttaako julkaisun kustantanut tai sponsoroinut taho mielestäsi luotettavalta ja riippumattomalta?
- **Miksi julkaisu on tuotettu, mikä on julkaisun tarkoitus? Onko julkaisulla tieteellinen, kaupallinen, tai jokin muu tavoite?**
  - Ole tarkkana, pyritäänkö julkaisulla jakamaan objektiivista, tieteellistä tutkimustietoa vai onko julkaisun tavoite kerätä esimerkiksi mahdollisimman paljon lukijoita. Kun tutustut julkaisuun, pohdi, mistä näkökulmasta se on kirjoitettu ja yritetäänkö sillä vaikuttaa lukijan mielipiteisiin julkaisun sisältöön liittyvistä asioista
- **Onko julkaisun yhteyteen merkitty asianmukaisesti siinä käytetyt lähteet? Entä ovatko julkaisussa käytetyt lähteet mielestäsi luotettavia?** Muista arvioida

lähteitä esimerkiksi sen perusteella, ovatko ne niin kutsuttuja ensisijaisia vai toissijaisia lähteitä

Ensisijaiset lähteet (primary sources) ovat tutkimusjulkaisuja tai alkuperäislähteitä, jotka ilmaisevat uutta tietoa ensi kertaa. Ensisijaisia lähteitä ovat esimerkiksi tieteelliset kirjat, väitöskirjat, tutkimusraportit sekä uutta tutkimusta raportoivat tutkimusartikkelit.

Toissijaiset lähteet (secondary sources) tiivistävät, jäsentävät, kokoavat ja auttavat löytämään ensisijaisissa lähteissä esitettyä tietoa. Käytetyimpiä toissijaisia lähteitä ovat esimerkiksi oppikirjat, erilaiset tiivistelmät ja hakuteokset, kuten sanakirjat ja tietosanakirjat. Pyri aina löytämään mahdollisimman alkuperäinen lähde käyttöösi. Toissijaisia lähteitä kannattaa käyttää harkitusti. Esimerkiksi Wikipedia on toissijainen lähde, jonka artikkeleita voi muokata kuka tahansa. Muista lähdekriittisyys kaikkien lähteiden, mutta etenkin toissijaisten lähteiden kanssa.

Tarkemmin lähteiden luotettavuuden arvioinnista voit lukea “Terveystieteiden avoimet aineistot” - johdantomateriaalista.

Loppu: Nyt olet tutustunut erilaisiin laadukkaisiin viranomais- ja tieteellisiin lähteisiin. Huomaat, että kaikilla vaikuttajan väitteillä rokotteeseen liittyen ei ole tieteellistä pohjaa. Päätät antaa lapsesi ottaa rokotteen.

Tapausesimerkki 2: “Paikallislehden toimittaja”

Jos olet pelannut Tapausesimerkki 1 “Lapselle rokote” - pelin, huomaathan, että tämä peli sisältää osittain samankaltaisia kysymyksiä. Tapausesimerkki 2 “Paikallislehden toimittaja” kuitenkin syventää tietojasi terveystieteiden avoimista aineistoista sekä lähteiden arvioinnista. Aineistoilla tarkoitetaan monentyyppisiä erilaisia lähteitä, kuten tieteellisiä artikkeleita, kirjoja sekä väitöskirjoja ja tutkimusraportteja. Huomaathan, että pelissä esitellyt aineistot ovat sekä suomen - että englanninkielisiä.

Ennen kuin alat pelaamaan, tutustu pelin “Terveystieteiden avoimet aineistot” - johdantomateriaaliin.

Johdantomateriaalin löydät Avointen oppimateriaalien kirjastosta (AOE). Hae materiaali etusivun hakupalkista nimellä Terveystieteiden avoimet aineistot.

Tapausesimerkki 2 "Paikallislehden toimittaja" - pelissä olet paikallislehden toimittaja, jonka tehtävänä on kirjoittaa artikkeli HPV-rokotteista.

Artikkelin pohjatyötä varten sinun tulee etsiä luotettavaa rokotteisiin liittyvää tietoa terveystieteiden avoimista aineistoista (erilaiset lähteet, kuten tieteelliset artikkelit, kirjat, väitöskirjat ja tutkimusraportit).

Oletko valmis?

Aloitetaan!

Olet paikallislehden toimittaja ja tehtävänäsi on kirjoittaa artikkeli HPV-rokotuksista, sillä niistä on liikkunut sosiaalisessa mediassa harhaanjohtavalta vaikuttavaa tietoa.

Yhtenä tiedon levittäjänä on toiminut lehden levikkialueella asuva somevaikuttaja, jolla on huomattava määrä seuraajia sosiaalisessa mediassa.

Kysymys 1: Päätät aloittaa työsi kokoamalla rokotteeseen liittyvät perusfaktat, kuten millainen rokote on, miksi rokotetta annetaan ja kauanko se on ollut rokotusohjelmassa. Tiedät, että tarvitsemaasi rokotteeseen liittyviä aineistoja on tarjolla avoimesti verkossa, mutta myös maksumuurin takana.

Aloitat tiedonhakusi kaikille avoimista, luotettavaksi tietämistäsi tiedonlähteistä. Ennen kuin vastaat kysymyksiin, muista tutustua mahdollisiin sopiviin tiedonlähteisiin täältä:

"Terveystieteiden avoimet aineistot" - johdantomateriaali.

Mistä alla mainituista verkosta löytyvistä lähteistä sinun kannattaa hakea rokotteeseen liittyviä tietoja?

- A. Terveyskirjastosta
- B. Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta
- C. Wikipediasta
- D. Internetin keskustelupalstoilta

Palaute 1: Oikein! Luotettavaa tietoa rokotteesta löydät [Terveyskirjaston](#) - sekä [Terveiden - ja hyvinvoinnin laitoksen \(THL\)](#) sivuilta. Wikipediaa voi päivittää kuka tahansa, joten sitä ei voi pitää täysin luotettavana lähteenä. Internetin keskustelupalstat eivät ole luotettava lähde, sillä keskustelu voi usein pohjata pelkästään mielipiteisiin.

Kysymys 2: Pikaisen selailun jälkeen haluat syventää tietojasi rokotteesta. Tiedät, että verkosta löytyy myös kaikille avoimia tieteelliseen tietoon liittyviä tietokantoja ja palveluja.

Hakutulosten linkit vievät eteenpäin joko kaikille avoimiin tai maksullisiin alkuperäislähteisiin.

Minkä nimisestä tietokannasta/palvelusta lähdet hakemaan tietoa?

- A. PubMed
- B. Google Scholar

Palaute 2: Molemmat vaihtoehdot ovat oikein. [PubMed](#) on kaikille avoin laatuksentrolloitu viitetietokanta. Viitetietokannat ovat nimensä mukaisesti tietokantoja, jotka sisältävät julkaisujen viitetiedot ja usein myös julkaisun tiivistelmän, eli abstraktin. Viitetiedot sisältävät yleensä linkin julkaisijan verkkosivuilta löytyvään artikkeliin. PubMed-tietokantaa ylläpitää Yhdysvaltain [National Library of Medicine](#). Tietokannasta löytyy lähes 40 miljoonan julkaisun viitetiedot (tarkistettu 2024). PubMedin lisäksi voit hakea rokotteisiin liittyvää tietoa myös tieteellisen tiedon hakukone Google Scholarista. [Google Scholar](#) tarjoaa laajat hakutulokset verkossa olevasta materiaalista (esim. artikkelit, blogit, kirjat, konferenssijulkaisut). Löydetyn aineiston tieteellinen laatu vaihtelee huomattavasti, joten lähdekritiikin rooli on erityisen tärkeä. Google Scholarin osalta ei ole tiedossa, mihin kaikkiin sivustoihin ja muuhun materiaaliin tiedonhaku on kohdistunut.

Kysymys 3: Kokoat itsellesi tietoja rokotteesta luotettavina pitämistäsi avoimista e - artikkeleista ja kirjoista. Seuraavaksi hyppäät sosiaalisen median syövereihin tutkimaan, miksi paikallinen somevaikuttaja on herättänyt rokotteeseen liittyvillä väittämillään paljon keskustelua ja mediahuomiota.

Somevaikuttaja esittää videoillaan ja blogissaan monenlaisia väitteitä rokotteeseen liittyen. Osa väitteistä kuulostaa mielestäsi kummallisilta, vaikka vaikuttaja esiintyykin varsin vakuuttavasti. Päätät tutkia aiemmin löytämiäsi lähteitä.

Mitkä seuraavista somevaikuttajan väitteistä pitävät Terveyskirjaston sekä Terveiden - ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivujen mukaan paikkansa rokotetta koskien?

- A. HPV-rokote suojaa papilloomaviruksen aiheuttamilta sairauksilta
- B. Kansallisessa rokotusohjelmassa HPV-rokotteen saavat maksutta kaikki 6-8 – vuotiaat eli 1. - 2. - luokkalaiset oppilaat
- C. Kansallisessa rokotusohjelmassa käytetään Cervarix- rokotetta
- D. Rajua pahoinvointia on esiintynyt noin 90%:lla rokotteen saajista

Palaute 3: Oikein! HPV-rokote suojaa papilloomaviruksen aiheuttamilta sairauksilta (lähde [Terveyskirjasto](#) sekä [Terveiden - ja hyvinvoinnin laitos \(THL\)](#)) ja kansallisessa rokotusohjelmassa käytetään Cervarix - nimistä rokotetta (lähde Terveiden - ja hyvinvoinnin laitos (THL)). Hyvää työtä!

Kysymys 4: Päätät selvittää, millaisiin alkuperäistutkimuksiin ja lähteisiin tunnettu vaikuttaja perustaa väitteensä. Somevaikuttaja kertoo sekä videoillaan että blogissaan, millaisiin lähteisiin hän on tutustunut muodostaessaan mielipidettä rokotteesta. Muutamat lähteistä ovat mielestäsi asianmukaisia ja luotettavia, mutta kaikista et ole täysin varma. Toimittajana tiedät, että verkossa leviää väärää tietoa helposti ja että olet itse vastuussa siitä, millaista tietoa jaat. On erittäin tärkeää, että muistat artikkelin pohjamateriaalia etsiessäsi lähdekriittisyyden.

Millä perustein arvioit valitsemasi lähteen, esimerkiksi artikkelin, luotettavuutta?

- A. Milloin aineisto on julkaistu?**
- B. Kuka on tehnyt aineiston? Mitä tietoja tekijä antaa itsestään?**
- C. Kuka on kustantanut tai sponsoroinut julkaisun?**
- D. Miksi julkaisu on tuotettu: onko sillä tieteellinen, kaupallinen, tai jokin muu tavoite?**
- E. Onko julkaisun yhteyteen merkitty asianmukaisesti siinä käytetyt lähteet? Ovatko lähteet luotettavia?**
- F. Kuka on julkaissut aineiston? Mitä tietoja julkaisija antaa itsestään?**

Palaute 4: Hienoa, kaikki vaihtoehdot ovat oikein!

Kun arvioit löytämiesi lähteiden luotettavuutta, muista kiinnittää huomiota ainakin seuraaviin asioihin:

- **Milloin aineisto on julkaistu?** Sinun kannattaa pohtia, onko aiheesi kannalta tärkeää löytää uusimmat julkaisut. Terveystieteissä uusia tutkimustuloksia julkaistaan vauhdilla, ja tieto voi vanheta nopeasti.
- **Kuka on tehnyt aineiston? Mitä tietoja tekijä antaa itsestään?** Edustaako tekijä tunnettua organisaatiota tai onko hän alallaan ansioitunut asiantuntija? Onko tekijä julkaissut mitään muuta? Onko aineistossa mainittu tekijän yhteystietoja?
- **Kuka on kustantanut tai sponsoroinut julkaisun?** Vaikuttaako julkaisun kustantanut tai sponsoroinut taho mielestäsi luotettavalta ja riippumattomalta?
- **Miksi julkaisu on tuotettu: onko sillä tieteellinen, kaupallinen, tai jokin muu tavoite?** Ole tarkkana, pyritäänkö julkaisulla jakamaan objektiivista, tieteellistä tutkimustietoa vai onko julkaisun tavoite kerätä esimerkiksi mahdollisimman paljon lukijoita. Kun tutustut julkaisuun, pohdi, mistä näkökulmasta se on kirjoitettu ja yritetäänkö sillä vaikuttaa lukijan mielipiteisiin julkaisun sisältöön liittyvistä asioista.
- **Onko julkaisun yhteyteen merkitty asianmukaisesti siinä käytetyt lähteet? Entä ovatko julkaisussa käytetyt lähteet mielestäsi luotettavia?** Muista arvioida lähteitä esimerkiksi sen perusteella, ovatko ne niin kutsuttuja ensisijaisia vai toissijaisia lähteitä.
  - **Ensisijaiset lähteet** (primary sources) ovat tutkimusjulkaisuja tai alkuperäislähteitä, jotka ilmaisevat uutta tietoa ensi kertaa. Ensisijaisia

lähteitä ovat esimerkiksi tieteelliset kirjat, väitöskirjat, tutkimusraportit sekä uutta tutkimusta raportoivat tutkimusartikkelit.

- **Toissijaiset lähteet** (secondary sources) tiivistävät, jäsentävät, kokoavat ja auttavat löytämään ensisijaisissa lähteissä esitettyä tietoa. Käytetyimpiä toissijaisia lähteitä ovat esimerkiksi oppikirjat, erilaiset tiivistelmät ja hakuteokset, kuten sanakirjat ja tietosanakirjat. Pyri aina löytämään mahdollisimman alkuperäinen lähde käyttöösi. Toissijaisia lähteitä kannattaa käyttää harkitusti. Esimerkiksi Wikipedia on toissijainen lähde, jonka artikkeleita voi muokata kuka tahansa. Muista lähdekriittisyys kaikkien lähteiden, mutta etenkin toissijaisten lähteiden kanssa.

Tarkemmin lähteiden luotettavuuden arvioinnista voit lukea “Lääke- ja terveystieteellisten tiedonlähteiden esittely ja tiedonlähteiden arviointi” -johdantomateriaalista.

Olet ammattitaitoinen toimittaja, sillä osaat erottaa luotettavan tiedon disinformaatiosta. Jos haluat kerrata lähteiden arviointiin liittyviä kysymyksiä, palaa pelin johdantomateriaaliin “*Terveystieteellisten tiedonlähteiden esittely ja tiedonlähteiden arviointi*”.

Kysymys 5: Jatkat taustatiedon hankkimista artikkeliasi varten. Et ole ihan varma, mitkä vaikuttajan rokotetuotteisiin liittyvät lähteet ovat tieteellisesti luotettavia, joten päätät tutustua ja arvioida niitä tarkemmin.

Jos tarvitset luotettavaa tietoa käytettävissä olevista rokotetuotteista, miltä sivulta etsit?

- A. ECDC:n verkkosivuilta
- B. EMA:n verkkosivuilta
- C. Fimean verkkosivuilta

Palautte 5: Hienoa, kaikki vastaukset ovat oikein.

- [FIMEA \(Finnish Medicine Agency\)](#) eli Lääkealan turvallisuus - ja kehittämiskeskus ylläpitää [Kansalaisen lääketieto](#)-sivustoa, jonne on koottu muun muassa keskeisiä lääkkeiden turvalliseen ja oikeaan käyttöön liittyviä ohjeita ja taustatietoa. FIMEA:lla on myös rokotteisiin keskittyvä sivu ([Fimea -> Kansalaisen lääketieto -> Rokotteet](#)) verkkosivuillaan.
- [EMA:n \(European Medicine Agency\)](#), eli Euroopan lääkeviraston tehtävä on “*vastata ihmisille ja eläimille tarkoitettujen lääkevalmisteiden tieteellisestä arvioinnista, valvonnasta ja turvallisuusseurannasta EU:n alueella*” (lähde: [Euroopan Unionin verkkosivusto](#)). EMA:n hakupalkissa voit hakea rokotetuotteita esimerkiksi kirjoittamalla hakuun sen viruksen, jonka ehkäisyyn rokote on tarkoitettu tai hakea suoraan hakusanalla *vaccine* (eli rokote). Etusivun perushaun kautta avautuu tarkennettu haku, jossa voit rajata hakuasi esimerkiksi sen mukaan, etsitkö ihmisille vai eläimille tarkoitettua lääkeainetta, millaista aineistoa etsit (onko

kyseessä esimerkiksi uutinen, vai tietoa aiheeseesi liittyvistä tapahtumista) ja miltä ajalta etsit aineistoa.

- [ECDC:n \(European Centre for Disease Prevention and Control\)](#), eli Euroopan tautienehkäisy - ja valvontakeskuksen tehtävänä on auttaa Euroopan maita parantamaan niiden kykyä torjua tartuntatauteja (lähde: [Euroopan Unionin verkkosivusto](#)). ECDC:n etusivun hakupalkissa voit hakea rokotetuotteita esimerkiksi kirjoittamalla hakuun sen viruksen, jonka ehkäisyyn rokote on tarkoitettu, tai hakea suoraan hakusanalla *vaccine* (eli rokote). Etusivun perushaun kautta avautuu tarkennettu haku, jossa voit rajata hakuasi sen mukaan, millaisesta sairaudesta haet tietoa, millaista aineistoa etsit (onko kyseessä esimerkiksi uutinen, tieteellinen artikkeli tai videomuotoinen tietoisku) ja miltä ajalta etsit aineistoa.
-

Kysymys 6: Rokotteet herättävät tällä hetkellä keskustelua mutta ne ovat herättäneet sitä myös aiemmin. Haluat vielä tietää, millaista yhteiskunnallista keskustelua niistä on käyty, jotta voit kertoa aiheesta artikkelin johdannossa.

Käy osoitteessa finna.fi. Löydätkö Finnasta sopivaa luettavaa, eli onko Finna tähän sopiva lähde?

A. Kyllä, Finnasta löydän tarvitsemani tiedon.

B. Finna ei taida olla tähän paras lähde.

Palaute 6: Oikein! [Finna \(finna.fi\)](http://finna.fi) on suomalaisten kirjastojen, museoiden ja arkistojen yhteinen hakupalvelu.

Finna-tietokannan kautta voit hakea esimerkiksi kotimaisia tieteellisten lehtien, ammattilehtien ja aikakauslehtien artikkeleita. Finnasta löydät myös tiedot korkeakoulukirjastojen painetuista kirjoista (*itse kirjat löytyvät kuitenkin kunkin kirjaston omasta hakupalvelusta, esimerkiksi [Helsingin yliopiston Helkasta](#) tai [Itä-Suomen yliopiston UEF Primosta](#)*). Tästä syystä Finna on oivallinen paikka etsiä tietoa suomalaisen yhteiskunnan ilmiöistä, kuten esimerkiksi rokotteista käydystä yhteiskunnallisesta keskustelusta. Finnasta löytyy myös muuta terveystieteisiin liittyvää materiaalia.

Palaute 6: Ei aivan. Käy tutustumassa Finnaan. Tietoa esimerkiksi HPV - rokotteista löydät kirjoittamalla Finnan etusivun hakupalkkiin (=Finnan perushaku) "HPV-rokote" ja painamalla hakunappia (suurenuslasin näköinen ikoni). Finnan perushausta avautuu tarkennettu haku, jossa voit rajata hakuasi esimerkiksi sen mukaan, millaista aineistoa etsit (esimerkiksi opinnäytteet, artikkelit, kirjat) ja miltä ajalta.

Kysymys 7: Löydät Finnasta mielestäsi kiinnostavan artikkelin HPV-rokotteisiin liittyen. Artikkelin kirjoittaja on terveys - ja hyvinvointitutkimuksen dosentti Hanna Pohjola, ja artikkelin otsikko on: "*Gynekologisiin syöpiin liitetty stigma*".

Mistä lehdessä artikkeli on julkaistu?

- A. Helsingin Sanomat - sanomalehdessä
- B. Sosiaalilääketieteellisessä Aikakauslehdessä**
- C. Aikakauskirja Duodecimissä
- D. Kotivinkki - lehdessä

Palautte 7: Oikein! [Terveys - ja hyvinvointitutkimuksen dosentti Hanna Pohjolan kirjoittama artikkeli "Gynekologisiin syöpiin liitetty stigma"](#) on julkaistu [Sosiaalilääketieteellisessä Aikakauslehdessä](#).

[Finnasta](#) löydät artikkelin tarkat tiedot ja linkin Sosiaalilääketieteellisen Aikakauslehden sivuille, jossa voit lukea artikkelin veloituksetta.

Palautte 7: Tarkistetaanpas vielä uudelleen. Löysitköhän oikean artikkelin, ja luitko sen tiedot huolella? [Terveys - ja hyvinvointitutkimuksen dosentti Hanna Pohjolan kirjoittama artikkeli "Gynekologisiin syöpiin liitetty stigma"](#) on julkaistu [Sosiaalilääketieteellisessä Aikakauslehdessä](#).

Tässä vielä [Finnan](#) hakuohje, jonka avulla voit yrittää etsiä artikkelin uudestaan:

Mene Finnan (www.finna.fi) etusivulle. Etusivulla näet hakupalkin, johon voit kirjoittaa haluamasi artikkelin, tai muun aineiston, nimen. Voit hakea aineistoa myös tekijän nimellä, mutta silloin hakutuloksiin avautuvat kaikki kyseisen tekijän tuottamat aineistot. Kirjoita hakuun siis: *HPV-rokote - mahdollisuus kohdunkaulasyövän torjuntaan*. Artikkelin pitäisi näkyä sinulla ensimmäisenä hakutuloksissa, kun olet painanut hakunappia (suurenuslasin näköinen ikoni).

Joko artikkeli löytyi?

Kysymys 8: Tutki vielä Finnaa ja artikkelin "[Gynekologisiin syöpiin liitetty stigma](#)" (kirjoittaja Hanna Pohjola) tietoja.

Miltä vuodelta artikkeli on?

- A. 2002
- B. 2011
- C. 2012
- D. 2021**

Palautte 8: Oikein! [Pohjolan kirjoittama artikkeli "Gynekologisiin syöpiin liitetty stigma"](#) on julkaistu [Sosiaalilääketieteellisessä Aikakauslehdessä](#) vuonna 2021. [Finnasta](#) löydät artikkelin tarkat tiedot ja linkin Sosiaalilääketieteellisen Aikakauslehden sivuille, jossa voit lukea artikkelin veloituksetta.

Palaute 8: Tarkistetaan vielä uudelleen. Löysitköhän oikean artikkelin, ja luitko sen tiedot huolella? [Pohjolan kirjoittama artikkeli “Gynekologisiin syöpiin liitetty stigma”](#) on julkaistu [Sosiaalilääketieteellisessä Aikakauslehdessä](#) vuonna 2021.

Tässä vielä [Finnan](#) hakuohje, jonka avulla voit yrittää etsiä artikkelin uudestaan:

Mene Finnan (www.finna.fi) etusivulle. Etusivulla näet hakupalkin, johon voit kirjoittaa haluamasi artikkelin, tai muun aineiston, nimen. Voit hakea aineistoa myös tekijän nimellä, mutta silloin hakutuloksiin avautuvat kaikki kyseisen tekijän tuottamat aineistot. Kirjoita hakuun siis: *Gynekologisiin syöpiin liitetty stigma*. Artikkelin pitäisi näkyä sinulla ensimmäisenä hakutuloksissa, kun olet painanut hakunappia (suurennuslasin näköinen ikoni).

Joko artikkeli löytyi?

Kysymys 9: Olet aloittanut rokotteisiin liittyvän selvitystyön verkosta löytyvillä, avoimilla aineistoilla. Sinulla alkaa olla aineistoa kerättyinä jo hyvin artikkeliasi varten. Huomaat kuitenkin, että yksi tarvitsemistasi lähteistä on maksumuurin takana.

Mitä teet päästäksesi käsiksi maksulliseen aineistoon?

- A. Menen lähimpään korkeakoulukirjastoon ja etsin lähteen sieltä.**
- B. Ostan luottokortilla artikkelin.**
- C. Etsin Google Scholarilla mahdollista rinnakkaistallennetta avoimista arkistoista.**

Palaute 9: Oikein! Vaihtoehtoja maksullisen aineiston hankkimiseksi on useampia.

Voit aluksi tarkistaa, löydätkö [Google Scholarilla](#) mahdollista tarvitsemasi aineiston rinnakkaistallennetta avoimista arkistoista.

Mikäli maksutonta versiota ei löydy, voit:

- Osta artikkelin omakustanteisesti tai
- hakeutua asiakkaaksi johonkin korkeakoulukirjastoon, eli jonkin yliopiston tai ammattikorkeakoulun kirjastoon (*saatat löytää tarvitsemasi tieteellisen aineiston myös kaupunginkirjastosta, mutta suuremmalla todennäköisyydellä korkeakoulukirjastosta*). Voi olla, että kirjasto on hankkinut tarvitsemasi aineiston kokoelmiinsa. Pääset kaikissa Suomen korkeakoulukirjastoissa asiakkaaksi, vaikka et olisikaan oppilaitoksen opiskelija. Tarkista haluamasi kirjaston asiakkuusehdot kirjaston omilta verkkosivuilta. Esimerkiksi [Helsingin yliopiston kirjaston](#) sekä

[Itä-Suomen yliopiston kirjaston](#) asiakkaaksi pääsevät kaikki, joita kiinnostaa pääsy tieteellisen tiedon lähteille.

Kirjastojen henkilökunta auttaa sinua mielellään tarvitsemasi aineiston löytämisessä.

Tarkoin tehdyn pohjatyön avulla artikkelisi valmistuu jo paikallislehden seuraavan viikon numeroon. Huomaat oppineesi valtavasti lääketieteellisistä aineistoista ja niihin liittyvästä tiedonhankinnasta.

Lehden päätoimittaja on tyytyväinen, että olet toimittajana kirjoittanut artikkelisi tutkittuun tietoon pohjautuen. Hyvää työtä!

Tapausesimerkki 3: “Terveystieteiden ammattilainen”

Jos olet pelannut Tapausesimerkki 1 “Lapselle rokote” -pelin sekä Tapausesimerkki 2 “Paikallislehden toimittaja” -pelin huomaathan, että tämä peli sisältää osittain samankaltaisia kysymyksiä. Tapausesimerkki 3 “Terveystieteiden ammattilainen” kuitenkin syventää tietojasi terveystieteiden avoimista aineistoista sekä lähteiden arvioinnista. Aineistoilla tarkoitetaan monentyyppisiä erilaisia lähteitä, kuten tieteellisiä artikkeleita, kirjoja sekä väitöskirjoja ja tutkimusraportteja. Huomaathan, että pelissä esitellyt aineistot ovat sekä suomen- että englanninkielisiä.

Tapausesimerkki 3 “Terveystieteiden ammattilainen” -pelissä pääset myös muistelemaan, mitkä ovat hyviä hakusanoja tarvitsemasi tiedon etsimiseen ja miten hakusanoista muodostetaan tietokannoissa toimivia hakulauseita.

Ennen kuin alat pelaamaan, tutustu pelin “Terveystieteiden avoimet aineistot” -johdantomateriaaliin.

Johdantomateriaalin löydät Avointen oppimateriaalien kirjastosta (AOE). Hae materiaali etusivun hakupalkista nimellä Terveystieteiden avoimet aineistot.

Lisäksi sinun on hyvä tutustua [Itä-Suomen yliopiston \(UEF\) kirjaston “Tiedonhakijan oppaaseen”](#).

Tapausesimerkki 3 “Terveystieteiden ammattilainen” -pelissä olet terveydenhuollon ammattilainen, jonka sukulaiset ja ystävät ovat tottuneet kysymään sinulta neuvoa omiin terveysongelmiinsa. Tällä kertaa täätiäsi kyselee, miten hän voisi hoitaa atooppista ihoaan. Et ole perehtynyt aiheeseen sitten terveysalan opintojesi, joten mietit, mistä alkaisit etsiä tietoa aiheesta. Jotta voit neuvoa täätiäsi, sinun tulee muistella sopivia tiedonlähteitä ja hakusanoja. Lisäksi tiedonhaun kannalta on tärkeää, että osaat muodostaa hakusanoista hakusi kannalta mahdollisimman toimivia hakulauseita.

Oletko valmis?

Aloitetaan!

Kysymys 1: Olet terveydenhuollon ammattilainen. Sukulaisesi ja ystäväsi ovat tottuneet kysymään sinulta neuvoja omiin terveysongelmiinsa. Tällä kertaa tätisi kyselee, miten hän voisi hoitaa atooppista ihoaan. Et ole perehtynyt aiheeseen sitten terveystieteen opintojesi, joten mietit, mistä alkaisit etsiä tietoa aiheesta.

Sinulla ei ole ollut tarvetta tehdä tieteellisen tiedon hakua sitten opintojesi, mutta muistat, että tutkimusartikkelit ovat parhaita lähteitä tietojesi päivittämiseen. Muistelet, että opinnoissa käytiin läpi monia tietokantoja, joista voi löytyä erilaisia lähteitä, kuten kirjoja ja tutkimusartikkeleita. Kaivele nyt muistisi sopukoita, ja kerro, mitkä ovat mielestäsi hyviä tietokantoja luotettavan terveys- ja lääketieteellisen, sekä muun tieteellisen tiedon, etsimiseen.

Mitkä näistä olisivat hyviä tiedonhaun kanavia tiedon etsimiseen? Voit valita enemmän kuin yhden.

- A. Google Scholar**
- B. PubMed**
- C. Google
- D. Korkeakoulukirjaston (yliopisto tai ammattikorkeakoulu) kirjaston tietokanta**
- E. Käypä hoito - verkkosivusto**
- F. Terveysportti**

Palautte 1: (jos vastaa oikein, kaikki muut paitsi Google): Hienoa! Olet valinnut kaikki hyvät tietokannat, joista päästä liikkeelle.

- [Google Scholar](#) tarjoaa laajat hakutulokset verkossa olevasta materiaalista (esim. artikkelit, blogit, kirjat, konferenssijulkaisut). Löydetyt aineistot tieteellisen laatu vaihtelee huomattavasti, joten lähdekritiikin rooli on erittäin tärkeää. Google Scholarin osalta ei ole tiedossa, mihin kaikkiin sivustoihin ja muuhun materiaaliin tiedonhaku on kohdistunut.
- [PubMed](#) on kaikille avoin laatuvalvottu viitetietokanta. Viitetietokannat ovat nimensä mukaisesti tietokantoja, jotka sisältävät julkaisujen viitetiedot ja usein myös julkaisun tiivistelmän, eli abstraktin. Viitetiedot sisältävät yleensä linkin julkaisijan verkkosivuilta löytyvään artikkeliin. PubMed-tietokantaa ylläpitää Yhdysvaltain [National Library of Medicine](#). Tietokannasta löytyy yli 37 miljoonan julkaisun viitetiedot.
- [Käypä hoito - verkkosivustolta](#) löydät tutkimusnäyttöön perustuvat, kansalliset hoitosuosituksot. Suositukset on laadittu [Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin](#) ja erikoislääkäriyhdistysten yhteistyönä. Suosituksia voivat hyödyntää niin lääkärit, terveydenhuollon ammattihenkilöt kuin kansalaisetkin.
- [Terveysportti](#) on [Kustannus Oy Duodecimin](#) tuottama palvelu, joka on käytössä Suomen perusterveydenhuollossa ja myös erikoissairaanhoidossa. Terveysportin sivuilta löytyy hoito-ohjeita erilaisiin sairauksiin ja terveysongelmiin sekä kattava kokoelma tietoa sairauksien hoidossa käytettävistä lääkkeistä.

Tieteellisen tiedon äärelle voi päästä myös hakeutumalla asiakkaaksi johonkin korkeakoulukirjastoon, eli jonkin yliopiston tai ammattikorkeakoulun kirjastoon. Kirjaston asiakkaana pääset käsiksi korkeakoulun hankkimiin lääke - ja terveystieteellisiin aineistoihin. Esimerkiksi [Helsingin yliopiston kirjasto](#) ja [Itä-Suomen yliopiston \(UEF\) kirjasto](#) ovat hankkineet kattavat valikoimat lääke - ja terveystieteellisiä aineistoja asiakkailleen. Pääset asiakkaaksi kaikissa Suomen korkeakoulukirjastoissa, vaikka et olisikaan oppilaitoksen opiskelija.

Palautte 1: jos vastaa siten, että joku hyvä puuttuu, mutta ei toisaalta ole

Googleakaan vastannut: Hienoa! Olet valinnut todella hyviä tietokantoja listasta. On kuitenkin hyvä, että jätit Googlen valitsematta. Google ei ole paras mahdollinen vaihtoehto tiedon etsintään, koska sen algoritmi personoi hakujasi (eli suosittelee sinulle hakutuloksia aiemman toimintasi perusteella) eikä sen kautta haettu tieto ole välttämättä ole luotettavaa, vaan joudut arvioimaan jokaisen Googlen tarjoaman sivuston luotettavuuden erikseen.

Palautte 1: jos vastaa vain Google: Hups, väärin meni! Google ei ole paras mahdollinen vaihtoehto tiedon etsintään, koska sen algoritmi personoi hakujasi (eli suosittelee sinulle hakutuloksia aiemman toimintasi perusteella) eikä sen kautta löytynyt tieto ole välttämättä luotettavaa, vaan joudut arvioimaan jokaisen Googlen tarjoaman sivuston luotettavuuden erikseen. Kaikki muut listassa annetut vaihtoehdot ovat Googlea parempia luotettavan tiedon hakemiseen.

Palautte 1; jos vastaa sekä Googlen että muita tietokantoja: Olethan tarkkana: Google ei ole paras mahdollinen vaihtoehto tiedon etsintään, koska sen algoritmi personoi hakujasi (eli suosittelee sinulle hakutuloksia aiemman toimintasi perusteella) eikä sen kautta löytynyt tieto ole välttämättä luotettavaa, vaan joudut arvioimaan jokaisen Googlen tarjoaman sivuston luotettavuuden erikseen. Kaikki muut listassa annetut vaihtoehdot ovat Googlea parempia luotettavan tiedon hakemiseen.

Kysymys 2: Tiedonhaun kanavat kuulostavat mielestäsi tutuilta, mutta haluat tutustua niihin vielä hieman tarkemmin. Tulet johtopäätökseen, että haluat aloittaa hakusi laatukontrolloidusta viitetietokannasta, josta löydät 37 miljoonan eri biolääketieteellisen julkaisun viitetiedot. Mikä tietokanta on kyseessä?

- A. Medic
- B. Google Scholar
- C. PubMed**
- D. Terveysportti

Palautte 2: Hienoa, oikea vastaus on valitsemasi [PubMed](#). PubMed on kaikille avoin laatukontrolloitu viitetietokanta, jota ylläpitää Yhdysvaltain [National Library of Medicine](#). Tietokannasta löytyy yli 37 miljoonan julkaisun viitetiedot.

Kysymys 3: Aloitat atooppisen ihottuman omahoitoon liittyvän tiedon etsimisen PubMedista. Sinun täytyy kuitenkin ensin listata itsellesi hyviä hakusanoja, jotta pääset yhdistelemään niitä toimiviksi hakulauseiksi.

Mitkä ovat mielestäsi hyviä hakusanoja atooppisen ihottuman omahoitoon sekä englanniksi että suomeksi?

- A. skin/iho, rash/ihottuma
- B. atopic eczema, eczema atopicum, atopic dermatitis
- C. treatment, care, management, control/ hoito, hoidon, hoidollinen, paikallishoito
- D. self care, self-care, selfcare /omahoito, omahoidon

Palaute 3: Vastauksista kaikki ovat periaatteessa oikein, mutta vaihtoehdon a) sanat voivat olla liian laajoja.

Palaute, jos vastaa kaikki: Hienoa! Kaikki valitsemasi hakusanat ovat hyviä ja tuottavat tuloksia. Vaihtoehdon A. hakusanat hakevat kuitenkin laajasti ihoon ja ihottumiin liittyviä aineistoja ja silloin voit saada liikaa hakutuloksia, jotka eivät liity atooppiseen ihottumaan.

Palaute, jos vastaa kaikki paitsi A.: Hienoa! Valitsemiesi hakusanojen avulla löydät varmasti tutkimustietoa atooppisen ihon hoidosta.

Palaute, jos vastaa yhden tai kaksi (muun kuin A.): Kyllä! Valitsemasi hakusanat ovat hyviä tiedon etsintään, mutta tarvitset niitä vielä lisää, jotta saat hakusi onnistumaan. Kaikkien annettujen vastausvaihtoehtojen sanat ovat hyviä hakusanoja, vaikkakin vaihtoehdon A. hakusanat hakevat kuitenkin laajasti ihoon ja ihottumiin liittyviä aineistoja ja silloin voit saada liikaa hakutuloksia, jotka eivät liity atooppiseen ihottumaan.

Palaute, jos vastaa vain A.: Ihan ok! Hakusanat iho ja ihottuma voivat toimia, mutta toisaalta ne voivat tuoda tuloksiin paljon sellaisia lähteitä, joissa ei välttämättä käsitellä juuri atooppista ihoa. Tarvitset siis lisää hakusanoja haun onnistumiseen. Kaikki tämän tehtävän vastausvaihtoehdoissa esitetyt sanat ovat toimivia hakusanoja, kun niistä yhdistää sopivia hakulauseita.

Kysymys 4: Pääset nyt muistelemaan, miten hakusanoista muodostetaan hakulauseita käyttäen Boolean operaattoreita (AND, OR, NOT) sekä sulkeita, lainausmerkkejä (=fraasihaku) ja sanankatkaisua.

Koska lähdet ensimmäisenä hakemaan tietoa englanninkielisestä tietokannasta (PubMedistä), niin myös hakulauseidesi täytyy olla englanninkielisiä. Muodostaaksesi hakulauseita sinun täytyy osata käyttää Boolean operaattoreita oikein hakusanojesi välissä. Alla on hakulause-esimerkkejä.

Mikä tai mitkä näistä tuntuisivat sinusta loogisesti parhaimmilta hakulauseilta? Voit valita enemmän kuin yhden.

- A. Treatment of atopic eczema
- B. "Treatment of atopic eczema"
- C. treatment AND eczema OR atopic

D. (treatment* OR care) AND (atopic* OR eczema*)

E. (self-care OR "self care" OR selfcare) AND (atopic* OR eczema*)

Palaute 4: Erinomaista! Lauseet D. ja E. ovat loogisesti oikein muodostettuja, sillä aina kun käytät vähintään kahta operaattoria (AND ja OR) hakulauseessa, tarvitset sulkeita. Sinun kannattaa käyttää pitkiä fraasihakuja harkiten (kuten vaihtoehdossa "treatment of atopic eczema"). Kaikki tutkijat eivät ole käyttäneet tätä sananmukaista ilmaisua artikkeleissaan, joten voit menettää fraasihakua käyttämällä paljon olennaisia tuloksia.

Hakulauseiden muodostamista voit kerrata [UEF- kirjaston Tiedonhakijan oppaassa](#).

Palaute 4, jos väärin: Hmm, mietithän vielä vastaustasi. Itse asiassa hakulauseet D. ja E. ovat loogisesti oikein muodostettuja, sillä aina kun käytät vähintään kahta operaattoria (AND ja OR) hakulauseessa, tarvitset sulkeita. Sinun kannattaa käyttää pitkiä fraasihakuja harkiten (kuten vaihtoehdossa "treatment of atopic eczema"). Kaikki tutkijat eivät ole käyttäneet tätä sananmukaista ilmaisua artikkeleissaan, joten voit menettää fraasihakua käyttämällä paljon olennaisia tuloksia.

Hakulauseiden muodostamista voit kerrata [UEF-kirjaston Tiedonhakijan oppaassa](#).

Nyt sinulla on kaksi hakulauseita, joista toinen etsii artikkeleita atooppisen ihon hoidosta yleensä ((treatment* OR care) AND (atopic* OR eczema*)) ja toinen keskittyy omahoitoon ((self-care OR "self care" OR selfcare) AND (atopic* OR eczema*)).

Kysymys 5: Kopioi seuraava hakulause Pubmediin ja kirjoita alla olevaan laatikkoon, kuinka monta tulosta tällä hakulauseella sait:

(treatment* OR care) AND (atopic* OR eczema*)

- A. alle 5000
- B. 5000-10 000
- C. 10 000 - 20 000
- D. yli 20 000**

Palaute 5: Oikein meni! Kuten huomaat, näitä hakulauseita käyttämällä hakutulosten määrä on todella suuri (yli 20 000). Sinun kannattaakin rajata hakutulosten määrää pienemmäksi. Tutustu nyt tietokannan rajausvaihtoehtoihin.

Palaute 5: Hups, väärin meni! Hakulauseella (treatment* OR care) AND (atopic* OR eczema*) pitäisi löytyä reilusti enemmän hakutuloksia. Voisikohan hakulauseessasi olla jokin virhe? Kokeile hakua PubMedissa uudestaan. Tarkista, onko hakulauseessasi AND ja OR -operaattorit oikeilla paikoilla ja/tai onko hakulauseessa kirjoitusvirheitä.

Joskus toki voi olla niin, että tietokantojen sisältö muuttuu ja siksi oikeiden hakutulosten määrä voi olla tämän tehtävän vastausvaihtoehtoihin suhteutettuna pienempi tai suurempi, mutta ero ei todennäköisesti kuitenkaan ole yhtä suuri, kuin näiden vastausvaihtoehtojen välillä.

Kysymys 6: Hämästelet PubMedista saamiesi hakutulosten valtavaa määrää ja mietit, miten voisit löytää niiden joukosta tietotarpeeseesi sopivimmat aineistot. Millä seuraavista keinoista voit saada hakutulosten määrää pienemmäksi? Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

- A. Rajaamalla hakusi englanninkielisiin artikkeleihin**
- B. Rajaamalla hakusi enintään 10 vuotta vanhoihin artikkeleihin**
- C. Määrittämällä hakusanat siten, että Pubmed etsii niitä vain artikkelin otsikosta**

Palautte 6: jos kaikki valittu: Aivan oikein! Voit saada kaikilla näillä keinoilla hakutulosten määrää pienemmäksi. Etenkin otsikkohaun avulla saat seulottua tuloksista olennaisimmat esiin.

Palautte 6: jos valitsee vain yhden tai kaksi: Hienoa! Saat kyllä tulosp määrää pienemmäksi näinkin, mutta voit huoletta käyttää kaikkia vastausvaihtoehtojen keinoja tarvittaessa. Jos kieli - ja vuosirajaus eivät riitä, voit lisäksi kokeilla myös otsikkohakua olennaisten tulosten seulomiseksi.

Olet löytänyt erinomaista, tuoretta tutkimustietoa atooppisen ihon hoidosta, hienoa. Ajattelet kuitenkin vielä tarkistaa, olisiko Käypähoito-verkkosivuston maksuttomalla potilasohjeluolella ohjetta atooppisen ihon hoidosta tädillesi.

Kysymys 7: Käy vielä [Käypä hoito - verkkosivustolla](#) ja katso, löytyykö sieltä omahoito-ohjetta potilaalle (potilasohje) atooppisen ihottuman hoitoon.

- A. Kyllä, sivustolta löytyy omahoito-ohje atooppisen ihottuman hoitoon**
- B. Ei, en löytänyt sivustolta omahoito-ohjetta atooppisen ihottuman hoitoon**

Palautte 7: Aivan oikein! Löysit Käypähoito-sivustolta potilasohjeen atooppisen ihottuman hoitoon, hienoa. Voit neuvoa myös tädiasi etsimään saman ohjeen.

Palautte 7: Kokeile etsiä vielä! Potilasohje tulisi löytyä kirjoittamalla atooppinen ihottuma Potilaalle-sivun hakukenttään.

Suoriudit tiedonhausta hyvin ja olet erittäin tyytyväinen hakuihisi! Nyt osaat neuvoa tädiasi atooppisen ihottuman kotihoidossa ja samalla päivität omat tietosi asiasta. Hienoa!